

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Милена Миланова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ за научните публикации на д-р Биляна Андреева Яврукова в конкурса за доцент по професионална направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси), обявен в ДВ, бр. 21/ 15.03.2022 г. за нуждите на Университетска библиотека при СУ „Св. Климент Охридски“.

Обща характеристика:

Представените в документацията по конкурса справка и доказателства за изпълнение на минималните национални изисквания по член 26, ал. 2 и 3 на *ЗРАСПБ и правилника към него* и на изискванията за заемане на длъжността по чл. 105, ал. 1 и чл. 107, ал. 1, т. 12-14 на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“* от единствената кандидатка д-р Биляна Андреева Яврукова отговарят на необходимите количествени показатели (общо 423,33 т.): 1 монография (показател В – 100 т.), публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд - 1 (показател Г-5 – 75 т.), 1 статия, включена в научно издание реферирано и индексирано в WoS (показател Г-6 – 10 т.), 14 статии, публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране (показател Г-7 – 128,33 т.), 4 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в WoS (показател Д-11 – 60 т.).

Кандидатката е утвърден изследовател, практик и преподавател в областта на библиотекознанието и библиографията. Биляна Яврукова придобива висшето си образование в Катедрата по „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към СУ „Св. Климент Охридски“ (2004 г.), продължава да развива научно-изследователска работа и защитава докторска дисертация на тема „Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на фондовете“ през 2016 г.

Трайните научни интереси на д-р Яврукова са свързани с проблемите комплектуване на фондовете, стандартизиране и изграждане на библиотечни каталози и

бази от данни, което ясно личи от нейния професионален опит, преподавателска и публикационна дейност.

Кандидатката е автор на 29 публикации, на 4 професионални превода, 10 преводи на стандарти, автор е на интервюта, рецензии и научно-популярни публикации (7), участва като редактор на библиографии (1), преводи (2), член е на редакционната колегия на списание *ББИА онлайн*, има 15 участия с доклади или презентации в конференции, има участие и в 3 научно-изследователски проекта.

Д-р Яврукова заема последователно длъжностите библиотекар в отдел „Междубиблиотечно заемане“ (2001–2004), началник отдел Книгообмен (2004-2008), заместник директор на Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“ (от 2008). През този период тя е индивидуален член на Българската библиотечно-информационна асоциация (ББИА), като в периода 2015–2018 г. е член на УС на ББИА, а от 2012–2015 г. е и председател на Секцията на научните библиотеки. Последователно е била експерт (2012-2015 г.) от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ в ТК 16 „Архивна, библиотечна и информационна дейност“ към Българския институт по стандартизация, а от 2016 е представител на СУ „Св. Климент Охридски“ в ТК 16 като активно участва в създаването, адаптирането и преводите на стандарти в сферата на архивната, библиотечната и информационната дейност в България. Била е и експерт от България в работата на ISO/TC 46/SC по международни стандарта: Международна библиотечна статистика (2020 г.), Индикатори за резултатност в библиотеките (2020 г.), Методи и процедури за оценка на въздействието на библиотеките (2020 г.).

Д-р Яврукова е колега не само с богат практически опит, но и с преподавателски. Тя е част от екипа преподаватели по дисциплината „Библиотекознание и библиография“ за студенти-бакалаври от специалност „Архивистика и документалистика“ в Историческия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, където нейната работа със студентите безспорно ги води до задълбоченото разбиране на проблематиката и овладяване на необходимите знания и умения. Д-р Яврукова също така работи много активно и задълбочено със студентите от бакалавърските програми на специалност „Библиотечно-информационни науки“ в часовете по теренна практика. Тя е активната връзка между младите колеги и професията, която те изучават. Нейната работа подпомага учебния процес и действително позволява да се осъществи реалното взаимодействие между потребителите на кадри и образованието, което е изключително

ценно в процеса на обучение и често води до успешното реализиране на завършилите колеги по професията, която са избрали.

Д-р Яврукова е и носител на наградата Млад библиотекар на годината за 2010 г. Отличена е и с грамота на Философски факултет, Софийски университет за ползотворно сътрудничество и принос при въвеждане на младите библиотечни специалисти в професионалната среда през 2013 г.

Научни резултати и приноси:

Научно-изследователската дейност, както и резултатите и приносите на д-р Биляна Яврукова са отражение от последователна и задълбочена професионална, педагогическа и практическа дейност на кандидатката.

Монографичното изследване (*Развитие на българския инструментариум за изграждане на библиотечно-информационни системи: Изграждане на каталожната система на Университетската библиотека „Св. Климент Охридски“*) проследява задълбочено и всестранно етапите, методите и процесите по изграждане на каталозите в библиотеките в България. Авторката е потърсила съпоставимост в подхода по изследване на темата, както и в анализа на средата и резултатите, което позволява да се проследят детайлно и в контекст отделните процеси и да се изяснят предпоставките и причините за съвременното състояние на каталожната система на българските библиотеки. Разгледани са всестранно дейностите по описателна и по съдържателна каталогизация и стандартизирането на тези процеси, чиято цел е хармонизация и съвместимост на библиографските системи. Примерът на Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“ е изключително важен и показателен. Причина за това е не само, нейната роля и място на водеща научна библиотека в страната, но също така е и свързана с конкретната практическа работа по проектирането, реализирането и изграждането на системата от каталози в библиотеката, изборът и въвеждането на подходяща интегрирана библиотечно-информационна система, извършването на успешна цифровизация на каталозите ѝ чрез използване и прилагане на съвременни инструменти и решения. Доказва се, че българските библиотеки са готови и имат потенциала да извървят успешно пътя по осъвременяване и внедряване на стандарти, правила и принципи на каталогизация в съответствие със световните изисквания като по този начин е напълно възможно реализирането на национален обединен ресурс с библиографски данни и информация за документалното богатство на страната ни.

Моделът, който представя авторката по примера на Университетската библиотека, както и инструментариумът за реализирането на жизнено и висококачествени библиотечни информационни системи може успешно да подпомогне българските библиотеки в процесите по планиране, адаптиране и постепенна подготовка на системите им за преход към следващото поколение библиотечни каталози.

Темата за библиографския контрол е разгледана в публикацията *Библиографски контрол в процеса на ретроспективна конверсия и дигитализация на библиотечните фондове*, реализирана като в резултат на успешно защитен дисертационен труд. Темата е централна за адаптирането на съвременните принципи на каталогизацията и за изпълнението на функциите на библиотечните каталози, които в глобална цифрова среда имат критична точка за откриването, идентифицирането, подбора, достъпа, навигиране и изследване на библиографски и нормативни данни.

В представените от кандидатката статии могат да се проследят нейните разсъждения и проблематизиране на различни въпроси по теми, свързани с библиотечните каталози и стандартизацията в библиотечната дейност, комплектуването в библиотеките, изграждането на дигитални колекции, осигуряването на достъп и обучение на потребители за работа с тях, оценка на научните публикации на изследователите и мястото на библиотеките в този процес.

Бих искала да отбележа и, че съм напълно съгласна с *Приложение №14 Справка за оригиналните научни приноси*. Изследвани, анализирани и описани са инструментите за създаване на библиотечни каталози, споделена каталогизация, стандарти, концептуални модели, библиотечно-информационни системи, внедряването на дейности по автоматизация на библиотечните процеси, планирането и успешното реализиране на проекти за ретроконверсия, поддържане на дигитални колекции, изграждането на институционален репозиториум, поддържането на библиотечни колекции чрез осъвременени подходи и инициативи, изследвано е мястото на библиотеката в подкрепа движението за отворен достъп и в създаването на национална база от данни за цитируемост и оценка на българските учени и изследователи.

Прави впечатление, последователността в научните интереси на д-р Яврукова и много ясната и отчетлива връзка между нейната практическа, педагогическа и научно-изследователската дейност. Всичко това ми дава основание да смятам кандидатката изключително подготвена и подходяща по темата на обявения конкурс.

Коментари и въпроси:

Към кандидатката имам следния въпрос: По данни от „Проучване на състоянието на обществените библиотеки в страната“ на Фондация „Глобални библиотеки – България“ (2017) *„библиотеките в България масово не поддържат каталози – 70% нямат нито традиционен, нито електронен каталог“*. Какви според Вас трябва да са действията на библиотечната общност, за да се постигнат по-добри показатели?

Заключение:

Въз основа на представените документи, запознаването с педагогическата подготовка и дейност, както и с научните публикации и приносите на д-р Биляна Андреева Яврукова и според изискванията на *ЗРАСПБ и правилника към него* и на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“* заявявам, че кандидатката отговаря на изискванията на заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Организация и управление на информационни ресурси), обявен в ДВ, бр. 21/ 15.03.2022 г. за нуждите на Университетска библиотека при СУ „Св. Климент Охридски“.

16.06.2022 г.